

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עבודת וסגולת חודש אדר

יו"ל ע"י
מכון שפה ברורה
שע"י חסידי קאסוב
ר"ח אדר תשפ"ג לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים לפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

הד"ר ימוד בגליון דולו

יהיה לזכות רפואתו השלימה והמהירה של
מרן רבינו שרגא פייביש בן מלכה שליט"א
בתוך שאר דולי ישראל

לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתנו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"

במס' 972-72-370-1810 או במס' 718-682-2004 ישראל 972-72-370-1810

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

כוח חודש אדר להמתיק הדינים לרחמים

דברות קודש ראש חודש אדר ב' שנת תשפ"ב

לב מלכים ושרים ביד ה', ומלחמות אני עשיתי, והכל בהשגחה וחשבון מדוקדק. יהודים כאובים וצריכים ישועה גדולה, ואנו יכולים רק להתפלל שיעזור ה' שהכל יסתיים לטובה.

הרגע שבסוף כל חודש שייך להישמר בו

איתא בגמרא (ביצה טו:) אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר ברבי שמעון הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בחן אדר, וכתבו הספרים הק' שזה מרמז על חודש אדר^א, שעל ידו

איתא בגמרא (תענית כא.) משנכנס אדר מרבין בשמחה, ורש"י כותב הטעם כי ימי נסים היו לישראל, פורים ופסח. דהיינו שכוחו של אדר הוא בסמיכותו לניסן שהוא חודש הגאולה. על כן מצוה עלינו לקיים דברי חז"ל להרבות בשמחה, אף בעת הזאת שהחושך יכסה ארץ באוקיינוס, כאשר יהודים שם מתייסרים וחיים בפחד ואימה, וקשה להיות מרבין בשמחה, בכל זאת חייבים להיות מרבין בשמחה. ועלינו להאמין שבוודאי הכל מכוון למטרה מסוימת, ומה שמתרחש שם אינו מפני ששליט פלוני ונשיא אלמוני החליטו ללחוס זה בזה, אלא

א. ראה בבני יששכר (מאמרי חודש אדר מאמר א אות ח): בגמרא ריש פרק ב' דמסכת יום טוב, הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר (תהלים צג ד) 'אדיר במרום ה', ע"כ, כל הרואה משתומם על המראה ויבין שדברי חז"ל המה רמיזא דחכמתא, דהנה בניסן נתגלו נסים נגלים לבאי עולם, ונתגלה לכל כי הש"י משדד המערכה כוכבי השמים וכסיליהם, וכו'. והנה בהגיע תור זמן הנס שנעשה לישראל בחודש אדר שהיה הנס טבעי בלא שידוד המערכה, ואעפ"כ נתוודע לכל באי עולם כי יד ה' עשתה זאת, וכו'. וזהו שרמזו חז"ל הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר, היינו יתקע בהן הענין הנרצה באדר, שהיה נס מופלג בטבע להתוודע ולהגלות שהכל בהשגחה נפלאה גם כל הענינים הנעשה בטבע, הבן כי קצרתי. ע"כ. וראה שם שביאר באופן אחר ג"כ.

ובשפת אמת (ליקוטים לר"ח אדר) כתב: איתא בגמ' הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר 'אדיר במרום ה' כו', פירש רש"י אילן גדול, ובערוך פירש שיתן

מילי דמלכא

ומעשים טובים ושמירת כל המידות מפני אותו רגע, שלא יהיה חס ושלום באותו הרגע אחיזה לרע.¹

הנפילות שארעו בהיסח הדעת של רגע זה

כי באמת רגע זה שהלבנה מכוסה בו, והיינו שבחינת מלכות² היא אז רק נקודה קטנה מאוד, זה היה הרגע של פיתוי הנחש לחוה, כי כל חטא עץ הדעת היה רגע אחד ולא יותר, שבבחינת מה היה אז לאדם הראשון היסח הדעת שלא נזהר כראוי בשמירה יתירה, אך למעשה נשאר מזה בכייה לדורות. וגם אחר כך כאשר בא יעקב

ובכוחו אפשר שיתקיימו בחינות האתכסיא. וביאר באהבת שלום (לחודש אדר)³ הכוונה בזה, כי הנה ידוע שהלבנה היא פעמים נגלית ופעמים נכסית, והיינו שבי"ד ימים הראשונים של החודש היא גודלת והולכת, ובי"ד ימים האחרונים של החודש היא מתקטנת והולכת, כי מחצי החודש מתחלת הלבנה להתקטן בכל יום ויום עוד ועוד, עד שביום כ"ט לחודש היא נכסית לגמרי, ואז יש רגע אחד שחס ושלום יכול להיות לחיצונים אחיזה בלבנה בחינת מלכות, ועל כן צריכים מאוד לשמור את הי"ד ימים האחרונים של החודש בתורה ותפילה

צדקה עיין שם, והיינו שעל ידי הצדקה יהיה חלק גבוה משותף בהנכסים, ואיתא בספרים כי רמזו חז"ל לחודש אדר, כי זה החודש מיוחד לצדקה שנתנו כל בני ישראל מחצית השקל, וכו'.

ב. ומובא כל המאמר שם גם באמרי פנחס (ליקוטי ש"ס אות ג).

ג. שורש ענין זה איתא בפרי עץ חיים (שער ר"ח פ"ג), ז"ל: חסרון אורה [של הלבנה] הוא ברגע אחד, והיא באותה רגע אחד נרמז בפסוק 'ברגע קטן עזבתך, וברחמים גדולים אקבצך', וזה סוד 'הסתרת פני רגע ממך'. עוד רמזו, שזמן רגע אחד קטן שממנה אותה שעה הטה השמש שלא יהל עליה אורה, ואז נדבק שם סמ"אל להטיל בה זוהמא להנות ממנה, והיא כ"ט לחודש, וסימן כז"ב שהיא שקר, לכן נדבק שם באותו יום, וכו'. ורמזו גם כן שפגימת הלבנה היתה ברקיע ז', סמוכה לחיצונים, לכן יכול לגשת, אבל הזמן הוא ברגע קטן, וסוד 'ותצא דינה בת לאה, וירא אותה שכם בן חמור' שהטיל בה זוהמא, וכן לחוה בהיות שיצאה חוץ לגן עדן מן הפתח, לכן יכול הנחש לפתותה והטיל בה זוהמא, עד שיעביר הטומאה מן ארץ, וכו'.

ד. שכידוע הלבנה מורה על מלכות, כדאיתא בזוהר חדש (גג) דמלכות איהי סיהרא. ובקהלת יעקב (ערך מלכות) כתב: נודע כי [המלכות] היא הבחינה אחרונה מהעשר ספירות, והיא בחינת סיהרא דלית לה מגרמה כלום, וכל הספירות מריקים עליו בסוד 'כל הנחלים הולכים אל הים'.

כוח חודש אדר להמתיק הדינים לרחמים

אחר כך כשעובר הרגע הקשה של יום הכ"ט, מתחילה הלבנה שהיא בחינת מלכות להתגלות ולהאיר כמקודם ביתר שאת.

וזהו שאמר הכתוב (ישעיה נד ז) 'ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך', שבחינת העזיבה, שהיא מה שיש לחיצונים כח חס ושלום לשלוט בבחינת הלבנה שהיא בחינת מלכות, היא רק רגע אחד, ואם זוכה האדם לעבור את הרגע הזה מתוך שמירה שלא יתאחזו בו החיצונים חס ושלום, אזי מאיר לו הקב"ה את בחינת המלכות בהארה גדולה ובחיבה יתירה. כי כנגד ה'ברגע קטן עזבתיך' יש אחר כך התגלות של 'ברחמים גדולים אקבצך', וכשיש דין קשה יש כנגד זה רחמים גדולים.

המתקת הגבורות שבחודש אדר

ובזמן שהוא בפרט כל איש ישראל כן הוא גם בכלל, כי ידוע ש"ב חדשי השנה הם בחינת שתי ווי"ן, ששה חדשים הם בחינת ששה חסדים,

אבינו לתקן חטא אדם הראשון^ה, אזי שוב ברגע אחד היה המעשה של 'ותצא דינה בת לאה' (בראשית לה א), שמכיון שלא נשמר כראוי באותו רגע היה לשכם בן חמור אחיזה בקדושה ואירע מה שאירע.

גם דוד המלך ע"ה המשיך בתיקון חטא אדם הראשון, והיה ירא מאותו הרגע שלא יפול בו, וזהו שאמר (תהלים קטז יא) 'אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב', שהיה ירא מבחינת ה'כזב' שהוא בגימטריא כ"ט, דהיינו שלא ישלוט בו חס ושלום כח הרע ביום כ"ט לחודש שהלבנה נכסית בו. ולמעשה אכן ברגע אחד של תאוה אירע מעשה דבת שבע, ונעשה אחיזה לכוח הרע.

ועל כן בכל ערב ראש חודש שהוא סמוך לאותו רגע צריכים להישמר מאוד, ויש לעשות אז תשובה שלימה בתענית וצדקה, ולא להסיח דעת אף רגע כמימריה מהתכלית הרצויה. וכאשר שומרים כראוי את הי"ד ימים האחרונים של החודש, אזי

ה. כדאיתא בגמרא (ב"מ פד): שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון. ומבואר בשל"ה (וישב נר מצוה אות ט): ויעקב אבינו שהוא משופריה דאדם, התחיל לתקן, דהיינו שמיטתו שלמה זרע קודש מצבתה. ומעולם לא ראה קרי (יבמות עו.), וכו'.

ו. ובייטב לב (כי תבוא ד"ה ונשאתם) מביא בשם האהבת שלום פירוש הפסוק 'ברגע קטן' וגו' באופן אחר קצת, ז"ל: על פי מה שכתב בספר אהבת שלום, 'ברגע קטן עזבתיך', שכל רגע ורגע צריך שיהא גדול וחשוב מאוד מאוד בעיני האדם לבל יעזבנו ריקם מבלי עבודת ה', ויש קונה עולמו בשעה או ברגע אחת, וזהו שאמר 'ברגע קטן', לאשר הרגע היה קטן בעיניך ועזבתו, על כן 'עזבתיך'.

מילי דמלכא

ושהה חדשים הם בחינת שש גבורות¹, וחודש אדר הוא הממתיק הגבורות בחסדים. ובפרט כאשר יש שני אדרים, שאז אדר שני הוא בעיקר החודש הכולל ומאחד את כל החדשים, כי הוא החודש הי"ג, וי"ג הוא לעולם כוח המאחד, כמנין הגימטריא של 'אחד' שהוא י"ג. וסוד הענין הוא, כי אדר הוא בחינת חוטם (שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש א, טעמי המצוות פ' בא ד"ה ענין מצות קידוש החודש), דהיינו בחינת הריח, וריח הוא המתקת הגבורות, וזהו הר"ת של 'אדר' – 'ראש דברך אמת' (תהלים קיט קס), שבאדר אפשר להמתיק ולהכניע את בחינת הכזב, שלא ישלוט בו ביום הכ"ט, אלא יתהפך לאמת.

והנה כל מעשה הנס דפורים היה ההתגברות על 'ראשית גויים עמלק' (במדבר כד ט), שכל כוחו הוא שנתפס באותו רגע של היסח הדעת, כמרומז בר"ת 'ראשית גויים עמלק' (רמ"ע מפאנו מאמר העתים פ"ז). ורואים במעשה המגילה שאסתר עשתה פעולות של מסירות נפש להצלת כלל ישראל, ואז התחלף המצב מרגע לרגע, ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם' (אסתר ט א). שבתחילה היה אחשוורוש בדעה אחת עם המן להשמיד להרוג ולאבד את כל

היהודים, כמשל בעל התל ובעל החריץ המבואר בגמרא (מגילה יד.), ואחר כך נהפך ליבו להשליט את היהודים המה בשונאיהם. וכל זה נעשה על ידי אסתר, שמסרה נפשה להיכנס אל המלך אשר לא כדת, 'אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית' (שם ד יא), והשומרים אכן רצו להורגה לולי הושיט לה המלך את שרביט הזהב אשר בידו. והיה בזה לא רק מסירות נפש של הגוף לבד אלא אף מסירות נפש של הנשמה, שהרי אמרו חז"ל (מגילה טו:): שבדרכה להיכנס לחצר בית המלך הפנימית נסתלקה הימנה רוח הקודש שלה, עד שאמרה 'אלי אלי למה עזבתני' (תהלים כב ב). אלא שאחר כך חזר לה הרוח הקודש, ומרגע לרגע נשתנה הכל, והמלך נתהפך להיות אוהבה, וביום המחרת היה המן כבר תלוי על העץ.

הרגע הקשה הוא סימן שיבואו רחמים גדולים

ובאמת ענין זה של 'ברגע קטן עזבתך וברחמים גדולים אקבצך' נוהג בכל אדם, כי לכל אחד יש רגע כזה של נסיון, רגע קשה

ז. ראה במשנת חסידים (מסכת אדר פ"א מ"ב): ושנים עשר חדשים אלו הם סוד ו"ו מלאה ו"ו, כי ו"ו אחד הם ששה חדשים דז"א, וו"ו אחרת הם שש חדשים דנוקבא, וחודש העיבור הוא סוד האל"ף שבאמצע הוא"ו בהיותו מלא.

1. ראה במשנת חסידים (מסכת אדר פ"א מ"ב): ושנים עשר חדשים אלו הם סוד ו"ו מלאה ו"ו, כי ו"ו אחד הם ששה חדשים דז"א, וו"ו אחרת הם שש חדשים דנוקבא, וחודש העיבור הוא סוד האל"ף שבאמצע הוא"ו בהיותו מלא.

ה כוח חודש אדר להמתיק הדינים לרחמים

להם ענין של רגע שבו נכשלו, כך אצל כל אדם יש רגע כזה שעליו להישמר מפניו שלא ליפול בו.

אבל עם כל זאת הכל הוא מכוון מלמעלה, שכמו אצל יעקב אבינו שהיה לו רגע קשה שנתפס ונאחז שכם בן חמור באותו רגע, ונהיה מזה בכייה לדורות, דהיינו מעשה דינה, עם כל זה היתה כל זאת בכוונה תחילה מאת הבורא ית"ש, כי מזה יצאה לבסוף אסנת אשת יוסף, כמבואר בפרקי דר"א (פ"ה) שאסנת היתה בת דינה משכם, וכמבואר בספרים על שאלת יעקב אבינו אודות בני יוסף 'מי אלה' (בראשית מה ח), שהכוונה אם יש כאלו ילדים כשרים וטובים, אם כן מי הולידם, מי האמא שלהם, וזו היתה אסנת שהיה בה ניצוץ קדוש, ומזרעה יצא משיח בן יוסף. והרגע הזה היה צריך להיות, כי היה צריך להיולד משיח בן יוסף, דכידוע יש ג' משיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, ומשה רבינו מהימנא שהוא הגואל הראשון והגואל האחרון¹. ושלתם הם בחינת האות

שהוא עובר, 'ברגע קטן עזבתיך'. וכתוב בספרים שכאשר יש כזה רגע הרי זה סימן שתיכף יגיע זמן גדול, שהולך להיות נגד זה רחמים גדולים. אדם שמרגיש שהקב"ה הכניס אותו בנסיון קשה כל כך שאי אפשר לו לעוברו, הרי זה סימן שממתינים לו רחמים גדולים, והוא הולך בקרוב להוושע. אלא שכוחו של 'ראשית גויים עמלק' שהיה חכם להרע, היה לתפוס את הרגע הקשה ולהפיל בו את האדם. אבל מוטל על האדם לזכור שכל כח הסט"א הוא רק לרגע ואם יתחזק באותו רגע של נסיון, יתבטל כל הנסיון ויראה האיך כל הנסיון לא היה גדול וקשה כל כך כפי ההרגשה שנתן לו הסט"א בעת הנסיון, ומשם ואילך יערב לו.

והרי כל אדם מישראל עוסק בענין מה בתיקון חטא אדם הראשון, משום שכל אדם יש לו איזה חלק בחטאו, כיון שאדם הראשון היה נשמה כוללת וכל הנשמות היו כלולים בו, לכן כמו שאצל אבותינו רואים אנו שאלו שרצו לעשות תיקונים בזה היה

ח. כדאיתא באור החיים (בראשית מט יא): הלא ידעת דברי הזוהר הקדוש (תיקו"ז תי" יח ותי" מ) כי משה הוא הגואל אשר גאל את אבותינו הוא יגאל אותנו וישיב בנים לגבולם, דכתיב (קהלת א ט) 'מ'ה ש'היה ה'וא ש'היה' ר"ת 'משה', ולא יקשה בעיניך דבר זה באומרו הלא מלך המשיח משבט יהודה מזרעו של דוד המלך ע"ה, ויש אומרים דוד עצמו מלך המשיח דכתיב (יחזקאל לו כד) 'ועבדי דוד מלך עליהם' כמשמעו, וא"כ היאך אנו אומרים שהוא משה הבא משבט לוי. יש לך לדעת כי בחינת נשמת משה ע"ה היא כלולה מ"ב שבטי ישראל, כי כל הס' ריבוא היו ענפים ע"ה, וענף שבטו של דוד במשה הוא, ולזה תמצאנו בארץ מדבר שהיה

על ידי פנחס שכל מעשה שלו היה בחפזון, כענין דאיתא (סנהדרין פב.) שהדין שהבועל ארמית קנאים פוגעים בו היא הלכה ואין מורין כן, ונעשה בחפזון מבלי ישוב הדעת, ונתהפך הכל ג"כ מרגע לרגע.

גם לדוד המלך היה צריך להיות רגע קשה של מעשה בת שבע, כדי שיצא ממנו שלמה המלך, שהמשיך את מלכות בית דוד שיצא ממנו משיח, והוא לא נתן את עצמו ליפול בדעתו מהמכשול עם בת שבע אלא חזר בתשובה עם כל הכוחות. ואיתא (פסחים קיט:.) שלעתיד לבוא יעשה הקב"ה סעודה לצדיקים ודוד המלך

וא"ו, ב' המשיחין הן ב' ווי"ן, ומשה רבינו הוא האל"ף^ט. והענין הוא שיוסף שהוא צדיק יסוד עולם שינה ותיקן הכל, כי מידת היסוד היא כוח המאסף, ויוסף זכה למלכות, והתחבר יחד עם דוד המלך שהוא ג"כ בחינת מלכות [ושניהם יסוד ומלכות המה מידות הכוללים את הו' מידות חג"ת נה"י ביחד]. וממעשה דינה יצא גם זמרי בן סלוא, שהוא היה בן של דינה משמעון, ועל ידי זה היתה בו הזוהמה של שכם, וממילא לא היה אשם כל כך בכל מה שאירע, כי היה זה מחמת הרגע של התרשלות בעת מעשה דינה, ולכן נעשה מיד התיקון

מלך וכהן ולוי ונביא וחכם וגבור, שהיה כולל כל הענפים שבקדושה, ולעתיד לבא תתגלה בעולם שורש המלכות שבמשה, שהוא עצמו מלך המשיח והוא דוד, והוא ינון ושילה.

ט. כן איתא בנזר ישראל (להרה"ק מקאזניץ, פ' משפטים) בביאור דברי הרעיא מהימנא (זוהר ח"ב קטו:.) ותיעול בין ו"ו ואתעביד וא"ו, לקיים בך לישראל 'וברחמים גדולים אקבצך' 'ובתחנונים אובילים' (ירמיה לא ח), מתמן ואילך יתקיים בך 'לא יתן לעולם מוט לצדיק'. בההוא זמנא יתקיימו בך תרין פקודין, חד 'הקם תקים עמו' (דברים כב ד), תניינא 'עזוב תעזוב עמו' (שמות כג ה), הקם עם ו' עלאה משיח ראשון, תקים עם ו' תניינא, עמו, דא בן עמרם דסליקת לבינה דאיהי א'.

י. כדאיתא בילקוט ראובני (פ' וישלח) בשם הרמ"ע מפאנו, שלא לחנם הלך זמרי אחר כזבי, רק כי בעת שהיתה דינה אצל שכם הוטל בה זוהמא והיה לה דביקות מזוהמת טומאתו, ואנשי שכם שנימולו היה להם קצת תיקון ושייכות אל דינה, וע"י שהיה שלא לשמה על כן נהרגו מהם כ"ד אלפים, וכשנשאת אח"כ לשמעון ילדה לו זמרי בן סלוא שהוא גלגול שכם, וכזבי היא גלגול דינה, ועל כן היתה תאות זמרי לכזבי, ונהרגו על ידי זה כ"ד אלף כמנין הרוגי שכם, כי אותן ההרוגים היה להם קצת שייכות בדינה, ועל ידי זה היה תאות ערב רב שהיו מגלגולי אותם כ"ד אלף לקחת נשים משבט שמעון הרוגי שכם, ונולדו אותן כ"ד אלף ונהרגו עד שנתקנו.

כוח חודש אדר להמתיק הדינים לרחמים

ממזר³, ולכן אמר דוד המלך, אם הכל נגדי, סימן שהולך להיות לבסוף זמן טוב, ו'לך אזבח זבח תודה ובשם ה' אקרא' על ההרגשה הזאת שיהיה זמן טוב.

זו החכמה להחזיק את המחשבה בזה הרגע הקשה, מתוך ידיעה שזה יעבור והלבנה תתגלה, המלכות תתגלה, ויהיה בחינת 'דוד מלך ישראל חי וקיים', הגם שזה נראה איום ונורא, בכל זאת זה עתיד להיות טוב ולהגיע ל'רחמים גדולים'.

הוא יהיה המברך בסעודה^א, והטעם, כי הוא בבחינת אורח, משום שרצו לפוסלו מלבוא לקהל, והדין הוא שאורח מברך². ועל כך אמר 'אני אמרתי בחפזי כל האדם כוזב', שלא יכשל בבחינת ה'כזב' שהוא בגימטריא כ"ט. וזה מה שאמר אחר כך במזמור 'מה אשיב', 'כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא' שלו נאה לברך, והטעם משום ש'אנא ה' כי אני עבדך בן אמתך', שאמרו עליו שהוא עבד בן שפחה, ואינו חשוב לכולם, ואף ישי אביו חשב שהוא

יא. בגמרא: דרש רב עזריא, זימנין אמר ליה משמיה דרב זימנין אמר ליה משמיה דרב אסי, מאי דכתיב (בראשית כא ה) 'ויגדל הילד ויגמל', עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמל חסדו לזרעו של יצחק, לאחר שאוכלין ושותין נותנין לו לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך, ואומר להן איני מברך שיצא ממני ישמעאל, אומר לו ליצחק טול וברך, אומר להן איני מברך שיצא ממני עשו, אומר לו ליעקב טול וברך, אומר להם איני מברך שנשאתי שתי אחיות בחייהן שעתידה תורה לאוסרן עלי, אומר לו למשה טול וברך, אומר להם איני מברך שלא זכיתי ליכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי, אומר לו ליהושע טול וברך, אומר להן איני מברך שלא זכיתי לבן, דכתיב 'היושע בן נון' 'נון בנו יהושע בנו' (דה"א א' ז כז), אומר לו לדוד טול וברך, אומר להן איני אברך ולי נאה לברך, שנאמר (תהלים קטז יג) 'כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא'.

יב. כן הוא בשל"ה (מסכת פסחים בביאור ההגדה מה אשיב): הנה אמר לי נאה לברך ולא הגיד הטעם למה לו נאה לברך, ושמעתי שהסיבה הוא מאחר שבא מרות המואביה. והענין, כי הדין הוא בעל הבית בוצע והאורח מברך, ודוד הוא אורח, כי בא מאומה אחרת מצד האם ולא מאומה ישראלית, וכן אמר 'גר אנכי בארץ'.

יג. כדאיתא במדבר קדמות להחיד"א (מערכת יו"ד אות כ ובהגהות מקדם לעין שם) ובילקוט המכירי על הפסוק 'הן בעון חוללתי', שישני נתן עיניו בשפחתו והלכה והודיעה הדבר לגבירתה, ורימתה בישי שנכנסה תמורת שפחתו, ובא אליה בחשבו ששפחתו היא, וכשנתעברה חשבה ישי לזונה והולד ממזר, וכדי שלא ליתן דופי בבניו שתק ודחה את דוד אחרי הצאן, ולא נודע לו שהוא בנו עד שנתבקש משמואל להיות משיח ה'.

מילי דמלכא

ענין האל"ף של 'אנכי' שחזר להם, בחינת 'ראש דברך אמת', ואכהמ"ל].
ואיתא בטור (או"ח סי' תיז), ששלושת הרגלים הם כנגד שלושת האבות, וי"ב ראשי חדשים הם כנגד הי"ב שבט י"ה. ואדר הוא כנגד יוסף שהוא המאסף, ולכן לפעמים יש שני אדרים, כי שבט יוסף מתחלק למנשה ואפרים. ומכוח כל השבטים נתגלו הי"ג מידות של רחמים, שהקב"ה גילה אותן אחרי החטא הנורא של העגל, כי אחרי ה'ברגע קטן עזבתיך' של מעשה העגל באו 'רחמים גדולים', שזה בחינת הי"ג מידות של רחמים. וכל זאת מפני שלא היו ישראל ראויים לאותו מעשה, וכן לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, אלא להורות תשובה לרבים וליחיד (ע"ז ד:).

גם למשה רעיא מהימנא היה מסירות נפש לכלל ישראל, הוא הבין שאם היה רגע קשה שנפלו ונכשלו בעגל,

בעשרת הדברות שמעו ישראל מפי הקב"ה רק את הקמץ אל"ף כדיבור 'אנכי ה' אלוקיך'^{יז}, כי כל עשרת הדברות נאמרו ברגע אחד ולא היה שייך להבין יותר, נמצא שכל מתן תורה היה רגע אחד. ולעומת זה בעת החושך וההסתר, אזי 'ברגע קטן עזבתיך', אמנם לבסוף נהיה 'ברחמים גדולים' וזוכים לנצחיות התורה שקיבלו ברגע. וזה היה בימי אסתר, שאף שהיה 'ברגע קטן עזבתיך', שנסתלקה הימנה רוח הקודש, וגם היתה צריכה ללכת לאחשוורוש ברצון^{טו}, בכל זאת היא לא נפלה בעצמה אלא התחזקה להמשיך הלאה, ואז אכן התחיל נס על גבי נס. וכפי ששלחה לחכמים כתבוני לדורות (מגילה ז:)^{טז}, כי במגילה נמצא יסוד תורה שבעל פה, [ובאותו דור חזר לישראל על ידי עזרא הסופר הכתב אשורית שנאבד מהם (סנהדרין כא:), וזה

יד. כדאיתא בזרע קודש (פ' יתרו) בשם רבו הרה"ק מרימאנוב זי"ע.

טו. כמו שאמרו חז"ל (מגילה טו:): 'אשר לא כדת' (אסתר ד טז) אמר רבי אבא שלא כדת היה שבכל יום ויום, עד עכשיו באונס ועכשיו ברצון, 'וכאשר אבדתי אבדתי' (שם) כשם שאבדתי מבית אבא כך אובד ממך.

טז. בגמרא: רב ורבי חנינא ורבי יוחנן ורב חביבא מתנו וכו', שלחה להם אסתר לחכמים כתבוני לדורות, שלחו לה 'הלא כתבתי לך שלשים' (משלי כב ט) 'שלשים' ולא רבעים, עד שמצאו לו מקרא כתוב בתורה (שמות יז יד) 'כתב זאת זכרון בספר', 'כתב זאת' מה שכתוב כאן ובמשנה תורה, 'זכרון' מה שכתוב בנביאים, 'בספר' מה שכתוב במגילה. ופירש רש"י: 'שלשים', בשלשה מקומות יש לנו להזכיר מלחמת עמלק, בספר ואלה שמות ובמשנה תורה, ובספר שמואל (א' טו), וזהו שאמר שלמה בדבר ששילשתו אי אתה רשאי לרבעו.

כוח חודש אדר להמתיק הדינים לרחמים

האנשים, ונתן להם שכר לעולם הבא שהן עתידין להתחדש כמו ראשי חדשים, שנאמר (תהלים קג ה) 'המשביע בטוב עדיך תתחדש כנשר נעורייך'.

וזהו הרגע של ראש חודש שבין העלם הלבנה הישנה לבין מולד הלבנה החדשה, ועל ידי שבית דין אומרים מקודש נהיה בזה קדושה בבחינת 'ברחמים גדולים אקבצך', הלבנה יוצאת מחדש ונעשה התגלות המלכות, הנהגה חדשה. וזה השכר שקיבלו הנשים, שאף שקלקלו בתחילה עמדו בשלהם בחטא העגל ותיקנו את הרגע של הנסיון, הרגע של 'ברגע קטן עזבתיך'.

תוקף גילוי הרחמים הוא בעיקר בחודש אדר

וזהו כוחו של חודש אדר, שעל ידי יוסף המאסף נהיה התגלות המלכות, ואף שיש י"ב שבטים יתכן לחשבם י"ג בהתחלקות למנשה ואפרים, ונרמז בזה כי כשיודעים שיש מנשה בחינת 'כי נשני אלוקים', שיש רגע קשה, אז נגד זה מתעורר גם אפרים בחינת 'כי הפרני אלוקים', ובצירוף אחד עם השני נהיה מלכות.

המן הפיל פור ושמח שנפל בו אדר יום פטירת משה רבינו, ולא ידע שהיה באותו יום גם לידת משה (מגילה ג:). שהוא הגואל האחרון. וזה הרמז שהרוצה שיצליחו נכסיו, דהיינו בחינת אתכסיא, שרואים בעולם דברים

אז אחר כך יש כוח לבקש ולעורר רחמים גדולים, כי בוודאי יבוא זמן טוב, והוא הלך וביקש לא רק שהקב"ה ימחל להם ויחיו וינצלו מגזירת כלייה, אלא שאף יגלה להם את הי"ג מידות של רחמים, ושיזכו לבנות לו משכן שישרה שכינתו בתוכם, ואכן משם הגיעו זמנים גדולים.

חלק הנשים בחטא ובתיקונו

עיקרו של חטא עץ הדעת התחיל על ידי אשה שנפלה ברגע קטן, דהיינו מה שהנחש פיתה את חוה ואכלה והיא פיתה גם את אדם ואכל, כמו שנאמר (בראשית ג ו) 'ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל'. והתיקון לזה היה כאשר במעשה העגל לא נפלו ברגע קטן של החטא, שאמרו הנשים שהן אינן רוצות לתת את תכשיטיהן עבור כך, האנשים נמשכו וחסאו בעגל והנשים לא נתנו את עצמם להיות שותפות בזה. ובשכר זה זכו לקבל את ראש חודש ליום טוב, כדאיתא בפרקי דר"א (פמ"ד, ומוכא ברש"י מגילה כב: ד"ה ראשי חדשים): שמעו הנשים ולא קבלו עליהם ליתן נזמיהן לבעליהן, אלא אמרו להם אתם רוצים לעשות שיקוין ותועבה שאין בו כח להציל, לא שמעו להם ונתן להם הקב"ה שכרן בעולם הזה שהן משמרות ראשי חדשים יותר מן

יודע שיש יצר הרע ולא הולך קל, אבל אני רוצה שאדם יצליח בנכסיו, דהיינו בבחינות המכוסות, והזמן לזה הוא בחודש אדר המאסף לכל החדשים, בימים האחרונים של חדשי השנה. יטע בהן אדר היינו שישמור את הימים האחרונים שבסוף חודש אדר שהלכנה מכוסה, ועל ידי זה יקח המתקה והכנה לכל ימות השנה.

והנה צירוף שם הוי"ה השולט בחודש זה הוא ההי"ו, היוצא מסופי תיבות שבפסוק 'עירה ולשרקה בני אתונו' (בראשית מט יא)^ט, ופסוק זה מפרשו רש"י על פי תרגומו על ביאת המשיח. על כן נבקש שהקב"ה יעזור בכוח החודש הזה שהוא המאסף, שנזכה ל'ברחמים גדולים אקבצך', כי אדר אשר הוא בחינת חוטם וריח, הוא בחינת מה שנאמר במשיח (ישעיה יא ג) 'והריחו ביראת אלוקים'^ט, שזה ההמתקת הדינים האמיתי, ויתקיים בנו מה

מכוסים ונעלמים ורוצה להאיר את החושך ולבקוע את ההסתר, אזי הזמן הוא בזה החודש להמתיקן, שעתה אפשר להתפלל שנראה רחמים גדולים.

ובמו שבמעשה הנס דפורים נתהפך מרגע לרגע, שמ'ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב' נתהפך בתוך רגע ל'אבל וחרפוי ראש', וגם אחשוורוש שבתחילה היה מלך מהודו ועד כוש, ומלך על כל העולם (מגילה יא:), והיה נראה שאין מי שיכול להילחם איתו, והוא חבר להמן שהיה 'ראשית גויים עמלק', כל המצב היה נראה איום ונורא, לבסוף נתהפך הכל מן הקצה אל הקצה לטובה. וזאת הבינה אסתר שחייב להיות שיהיו רחמים גדולים. ואנו מצפים גם עכשיו לישועה שיבואו כבר ג' המשיחים לגאלנו גאולת עולם.

תמיד יכולה לבוא התגלות של רחמים, הקב"ה אומר אני

יז. שיש י"ב צירופים לשם הוי"ה, והם: הוי"ה, יוה"ה, יהו"ה, יהו"ה, היו"ה, הוי"ה, היה"ו, והי"ה, ויה"ה, והה"ה, ההו"ה, ההי"ה, הוה"ה. ומבואר בשערי אורה (שער ה ספירה ו) ש"ב צירופי הוי"ה הם כנגד י"ב חדשים שבד' תקופות, וכנגד י"ב שבטים שבד' דגלים.

יח. ראה במשנת חסידים (מסכת אדר פ"א מ"א): חודש אדר הוא חוטמא דז"א, והוי"ה השולטת בו היא צירוף השנים עשר של י"ב צירופיה, היוצא מס"ת 'עירה' ולשרקה בני אתנו'.

יט. המשך הפסוק: 'ולא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יוכיח', ואמרו בגמרא (סנהדרין צג:) דמורח ודאין. ופירש רש"י שם: שמריח באדם ושופט ויודע מי החייב, שנאמר 'לא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יוכיח', ואפילו הכי 'ושפט בצדק דלים' (שם פסוק ד), כגון על ידי הרחה.

כוח חודש אדר להמתיק הדינים לרחמים יא

שכתוב (במדבר יט ט) 'ואסף איש טהור', כנפיו בביאת גואל צדק במהרה
שיאסוף אותנו ויקבץ אותנו תחת בימינו.

יחדיו יהיו תמים

כשיודעים את מעלת ההתדבקות שלנו בשורש, אין מתקנאים בעבודת רעהו

דברות קודש סעודת ראש חודש אדר א – תשע"ט

בכתר אחד. אמר לה: לכי ומעטי את עצמך וכו', חזייה דלא קא מיתבא דעתה, אמר הקב"ה: הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח, והיינו דאמר רבי שמעון בן לקיש: מה נשתנה שער של ראש חדש שנאמר בו 'לה' (במדבר כח טו), אמר הקב"ה, שער זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח'. ויש לדקדק^{כא} בלשון הגמרא 'לכי ומעטי את עצמך', שלשון 'הליכה' שייך במי שהולך ממקום אחד

אין שני מלכים משתמשים בכתר אחד לכו ומעטי עצמך

בגמרא (חולין ס. וראה גם זוהר הקדוש ח"ג רמז:): 'רבי שמעון בן פזי רמי, כתיב (בראשית א טז) 'ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים, וכתב (שם) 'את המאור הגדול ואת המאור הקטן' [-רש"י: דמשמע שניהם 'גדולים', וכתב 'הקטן']. אמרה ירח לפני הקב"ה: רבונו של עולם, אפשר לשני מלכים שישתמשו

כ. וזה לשון הגמרא באריכות: רבי שמעון בן פזי רמי, כתיב (בראשית א טז) 'ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים, וכתב 'את המאור הגדול ואת המאור הקטן'. אמרה ירח לפני הקב"ה: רבונו של עולם, אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד. אמר לה: לכי ומעטי את עצמך. אמרה לפניו: רבונו של עולם, הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון אמעיט את עצמי. אמר לה: לכי ומשול ביום ובלילה. אמרה ליה: מאי רבותיה דשרגא בטהרא מאי אהני. אמר לה: זיל לימנו בך ישראל ימים ושנים, אמרה ליה: יומא נמי אי אפשר דלא מנו ביה תקופתא, דכתיב (שם פסוק יד) 'היו לאותות ולמועדים ולימים ושנים'. זיל ליקרו צדיקי בשמיר, יעקב הקטן, שמואל הקטן, דוד הקטן. חזייה דלא קא מיתבא דעתה, אמר הקב"ה: הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח, והיינו דאמר רבי שמעון בן לקיש, מה נשתנה שער של ראש חודש שנאמר בו 'לה', אמר הקב"ה, שער זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח.

כא. וכן דייק ב'תולדות יעקב יוסף' וב'בן פורת יוסף' (פרשת בראשית), צפנת פענח (פרשת וארא), ובספר 'חידושי שני המאורות' (שורש יג) בשם אביו.

**דברים רוחניים הנראים חלוקים
והם בעצם אחד**

דונמא לכך נוכל למצוא גם על המשיח שאנו מתפללים ומצפים אליו בכל יום שיבוא, דזאת נודע לנו (זוהר הקדוש ח"א כה, אור החיים שמות כו ט) כי אין המשיח המקווה גואל יחיד, אלא יהיו ג' גואלים לישראל בעת ההיא, והם: משיח בן יוסף, משיח בן דוד, ומשה רבנו עמהם. ולכאורה הוא דבר תימה כיצד יתכן שיהיו ג' אלו באים כאחד, הרי לכל אחד מהם יש מדרגות ודרכי עבודה שונים זה מזה, והכי יהיה ג' דרכי גאולה, בודאי שלא. אלא על כרחך, שאף שדרכי עבודתם שונים, בכל זאת הם נחשבים לחדא, כיון שהם דבקים בשורש ושם הם כולם שווים, ומה שדרכי העבודה שלהם שונים אחד מרעהו אין בכך סתירה, כי כל אחד יש לו את העבודה כיצד להגיע לשורשו על פי מה שבחר לו ה', ואין זה אומר שהם ג' משיחים נפרדים ללא קשר אחד לרעהו.

כיוצא בזה אנו מוצאים גם גבי התורה הק', שאף שיש בה הרבה דרכים וענינים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. חלקים בתורה שהם בדרך הפשט וחלקים בנסתר, ובכל אחד מהם

למקום אחר, אבל הלבנה שנשארה תמיד על מקומה ורק שהתקטנה, מה שייך בה לשון 'לבי ומעטי את עצמך'^{כב}. כמו כן יש לדעת כיצד פייס הקב"ה את הלבנה במה שאמר 'הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח'. ולמה היה נצרך כלל לכפרה, דבר שהוא גדול ועמוק מאד למעלה מהשגתנו^{כג}.

**הבריאה כולה מחוברת בשורש
אחד, ונפרדת לאחר מכן לענפים
רבים**

ולבאר הענין נקדים דברים ידועים שיביאנו לדעת טיב הענין. הן ידוע ומבואר שהשמש והירח הם מורים על ב' בחינות שונות, השמש – בחינת משפיע, לפי שמבחינה אורה לכוכבי מעלה ובכללם לירח ולדרי מטה, והירח היא בחינת מקבל, שמקבלת מאור החמה. אמנם, אף שהם נראים חלוקים בדרכיהם, בכל זאת ענין אחד להם – לעשות רצון ה' כל אחד כפי השליחות מאת ה'. כך שאף שמצד אחד עבודותיהם שונות מן הקצה אל הקצה, מצד שני הם שווים לטובה שעושים באימה רצון קונם.

כב. והמעין שם בגמרא יראה שלשון הליכה זו חוזר בכל דיבור של הקב"ה לה. **כג.** פשיטא ואין צריך לומר דדבר זה הוא רם וגבוה מאד, וכמו שכתב ב'מסורת הש"ס' (שבועות ט) 'זהו סוד מסודות הקבלה, ואין להבינו כמשמעו, חס וחלילה'. אלא נעין מקצת על פי דעתנו והצריך לנו.

מילי דמלכא

לשורש אחד, אז אין נפקותא במה שהדרכים שונות, לעבודת הצבא [-ארמיי], שאף שלכל חיל יש את תפקידו במלחמה, אין זה סתירה למטרת המלחמה להגיע לניצחון, כי סוף דבר הכל עולה למקום אחד לניצח ולהשיב מלחמה שעה, רק שהדרכים משתנים איש איש כפי עבודתו, שישנם אנשי חיל העומדים בשדה הקרב, וישנם פקודים העומדים על גביהם שתפקידם להורות להם את תכסיסי המלחמה כדת מה לעשות. ובוודאי לאיש בער יחשב מי שיאמר, מדוע צריכים צבא עם אנשי חיל זוטרים לרוב, ויבקש שרק אותם שרי צבא המלומדים ויודעים את דרכי הלחימה הם שיעשו מלחמה ביום קרב. כי אף שאותם שרי צבא יודעים ומבינים בטכסיסי המלחמה, אבל נצרך גם את האנשי החיל שעושים מלחמתם בכח שלהם זה בחרבו זה מן הים או האוויר כדי לניצח את האויב, ועיקר סיבוב ההצלחה הוא בכח התאחדותם יחד להגית קרב ולניצח, אבל בהדרך להגיע לניצחון אדרבה על כל אחד לעשות כפי מלאכתו ותפקידו. וכן הדבר גם ברוחניות, שאף שלכל הברואים יש עבודה שונה מרעהו, בכל זאת הכל עולה לדרך אחת - לעשות נחת רוח להש"ת, ולכן נחשבים כאחד אף שהדרכים המובילות לזה אינם שווים.

והוא מה שמצינו ב"ב שבטי י-ה, שלכל אחד מהם ניתנה דרך

ישנם גם כן פנים רבות על דרך ע' פנים לתורה (במדב"ר יג טו). ויותר מזה, שבתורה עצמה יש מחלוקות ללא סוף, שזה מתיר וזה אוסר, זה מטהר וזה מטמא, בכל זאת הכל הוא בכלל התורה אשר צוה לנו משה מורשה, ו'אלו ואלו דברי אלהים חיים' (תגינה ג:). שאין בהם פירוד כלל, כי למעלה בשורש הם אחד, וכלשונו של ה'זוהר הקדוש' בפסוקי פרשת המרגלים (ח"ג קס). 'וחברון שבע שנים נבנתה' (במדב"ר יג כב), אלין אינון שבעין אנפין דאורייתא שבעין פנים אית לה לכל סטרא עשרה. 'וחברון' - דא אורייתא, מאן דאשתדל בה אקרי חבר. 'לפני צוען מצרים' - תנינו, אורייתא אית לקבל אורייתא, והיינו, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, והאי מלשון 'חברון', מתורה שבכתב נפקת וכו'. 'ויבאו עד נחל אשכול' - אלין אינון מלי אגדה דרשה דתליין מסטרא דמהימנותא. 'ויכרתו משם זמורה' וגו' - אולפין מתמן ראשי פרקין ראשי מלין. אינון לבני מהימנותא חדאן במלין ומתברכן מלין בגוייהו, ומסתכלן שרשא חד ועקרא חד, ולא אשתבח בהו פרודא'.

עבודתנו בעולם הזה הוא על כמו צורת הצבא, שצריכים שכל אנשי חיל למיניהם ילחמו מלחמתם כל אחד כפי כוחו המיוחד לו כדי לניצח במלחמה

משלו משל - מה שאמרנו שכשעבודת כולם הוא

משה מצד מדרגתו היה למעלה ממדרגת אהרן, אבל כל אחד השלים עצמו בכל הבחינות שהיה שייך אליו, כי משה היה שלום מצד מדרגתו השייך לו, ואהרן היה מושלם בכל הבחינות שהיה שייך לו, ובאופן זה היו שניהם שויין.

ובבלל זה הוא גם בכל הבריאה, שלכל אחד מחלקי הבריאה יש את דרכו כציווי ה' ורצונו ממנו, אבל בסופו של דבר אלו ואלו מתאחדים יחד ליחדא שמא דקודשא בריך הוא. וזה סוד קבלת עול מלכות שמים - בפסוק (דברים ו ד) 'שמע ישראל', שאף שיש את ז' הרקיעים והארץ והד' רוחות ולכל אחד מהם יש עבודת המלך אחרת, תכלית כולם הוא ה' אחד', ושם כולם שווים אף

בעבודת ה' כברכת יעקב אבינו להם, אבל בסופו של דבר הם נכללים יחד, וכמו שנאמר (בראשית מט כח) 'כל אלה שבטי ישראל שנים עשר', שכללם כולם כאחד, שאף שלכל אחד יש את דרכו המיוחדת בעבודת ה', בכל זאת הם נחשבים אחד כיון שבשורשם הם שווים ומעלתם גדולה עד מאד.

ועל דרך זה פירשו בספרי קודש את דברי רש"י על הפסוק (שמות ו כו) 'הוא אהרן ומשה וגו' הם המדברים אל פרעה' וגו' - שכתב: הוא משה ואהרן, מלמד ששקולים היו. וב'של"ה הקדוש' (פרשת וארא תורה אור אות ט) הקשה, כיצד יתכן לומר ששקולים היה והרי התורה חותמת דבריה בכתובים (דברים לד י) 'ולא קם נביא עוד כמשה', שאין מי שישווה לו, ועיין שם מה שפירש. ותירצו, שאכן

כד. ראה לשון ה'קדושת לוי' (פרשת וארא): דהנה למשה דבר ה' לבדו, כמו שכתוב (שמות ו ב) 'וידבר אלהים אל משה', ולכן היה הדעת נוטה שמשה גדול מאהרן, לפיכך אמר הכתוב 'הוא אהרן ומשה אשר אמר ה'', היינו, אף על פי שהדיבור היה אל משה, אף על פי כן היה אהרן שקול אל משה לענין זה. והנה אל פרעה דבר רק אהרן, כי משה אמר 'הן אני ערל שפתיים' (שם פסוק ל), וכתוב (שם ז א) 'ואהרן אחיך יהיה נביאך', ולענין זה היה הדעת נוטה שאהרן גדול ממשה. לכן אמר הפסוק 'הם המדברים אל פרעה הוא משה ואהרן', היינו לענין הדיבור אל פרעה היו גם כן שניהם שווים.

ובספר הקדוש 'גנזי ישראל' להרה"ק מטשורקוב זי"ע (פרשת ויקרא): אומרים בשם הרה"צ איש אלהים מלובלין זצ"ל, כי מדת משה רבינו ע"ה היתה להשפיע קדושה וכל השפעות לכלל ישראל. ומדת אהרן ע"ה היתה להמשיך לבבות של ישראל לאביהן שבשמים. ונמצא שהיו תלויים זה בזה, שעל ידי שהוא המשיך וקירב אותם למקום, היו רצויים ומוכנים לקבל השפעת הקדושה שהכין עבורם משה רבינו ע"ה. וזהו מה שאמר המדרש שהיו שקולים זה כזה, לפיכך שניהם היו נחוצים לכלל ישראל.

מילי דמלכא

ואדרבה, הצלחת חברו היא הצלחתו, שמתוך כך מתקרבים יותר למטרה השווה לשניהם לעשות רצון שמים. ובכך יכול האדם לבחון את עצמו האם הבין נכונה את תפקידו וייעודו כל הברואים בעבודתם אם לאו, שאם עדיין קנאתו על חברו, סימן הוא שלא בא עדיין לידיעה ברורה, כי מה אכפת ליה במה שחברו עוסק במה שעוסק ומצליח אם המסקנא היא שווה. ולהיפך, כשהאדם שש ושמח בהצלחת האחרים, הרי זה סימן מובהק שמבין שעל אף שהדרכים חלוקות אבל הנקודה לבסוף שוה, ולהיפך, טוב לו שהשני מצליח במעשיו, שבכך מתקרבים הכל לנקודת האמת שיהיו כולם עושי רצונו^י.

שנדמה בדרך העבודה כאילו האחד גדול מן השני.

כשמוכרר לאדם שבשורשו הוא גדול, הוא אינו מתקנא בעבודת חברו, כי יודע את מעלתו שלו

וכשהאדם יודע זאת, אזי הוא אינו מתמלא קנאה על חברו במה שנראה לו שהוא מצליח בדרכו בעבודת ה' יותר ממנו, לפי שיודע שלכל אחד יש את עבודתו בקודש 'אחד המרבה ואחד הממעיט', אבל מטרת כולם אחת היא 'ובלבד שיכוון לבו לשמים' לעשות נחת רוח להשי"ת, ואם כן מה יש לקנא בחברו שיש לו דרך הנראית לו כמובחרת בדרכי העבודה והוא מצליח בה^י,

כה. ב'שפת אמת' (פרשת ויקרא שנת תרל"א): אדוני אבי זקני מורי ורבי זצלה"ה [-הרה"ק בעל ה'חידושי הרי"ם' זי"ע] הגיד בשם הרב ז"ל מפרשיסחא על מה שאמרו (מנחות קי): 'אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו וכו'. והקשה ב'ט"ז' סימן א (ס"ק ג) אי גם המרבה מכוון לשם שמים, [-הרי שלכאורה הוא] טפי עדיף. ותירץ הוא ז"ל, למשל ב' סוחרים שנסעו לדרך אחד, והאחד בא מיד, והב' היה לו סיבות ומניעות עד שלזמן רב בא גם כן. ושאלוהו, מה זה שלא באת עד עתה. והשיב: מאחר שבאתי גם כן, מה שהיה היה. עד כאן דבריו ולא פירש יותר. ונראה פשוט שפירש, ובלבד שיכוון לבו שסוף ותכלית מעשיו יהיה שיהיה מכוון להשי"ת כראוי בין שבא לו זה על ידי עבודה מעט או על ידי יגיעות הרבה, רק שיועילו מעשיו לכוון לבו לשמים. והדברים נכונים מאוד. וראה עוד 'רמתים צופים' (אות קיב) משל זה ומה שפירש שם.

כו. וזה לשונו של ה'שפת אמת' (פרשת ורא שנת תרמ"ג): וכמו י' בני אדם עוסקין בעסק אחד, לא יעלה קנאה ושנאה במה שכל אחד מתגבר לעשות בהעסק ככל יכולתו, ואדרבה כך רצון כל אחד ואחד.

ובמקום אחר (פרשת קרח שנת תרנ"ו) ביאר בדרך זו את הכתוב (ויקרא יט יח) 'ואהבת לרעך כמוך אני ה'', וכדבריו: ואמרו (ספרא קדושים ב ד יב) זה כלל גדול בתורה. רש"י (שבת לא. ד"ה דעלך) פירש 'רעך' זה הקב"ה. והיינו, כשעובד ה' לשמו יתברך,

הראה לדעת שכל מגמתו היא לעשות רצון ה', ולכן טוב לו שחברו יכול בכוחותיו לשבח ולרומם כבוד שמים, ואומר 'מאי נפקא ליך מינה, מיני ומניה יתקלס עילאה' (ע"פ גיטין מ.), שהעיקר שנמצא שם שמים מתרומם. ונמצא, שהגם שמצד חילוקי המדרגות הם נראים מחולקים ושונים, בכל זאת עבודתם ושורשם אחד הוא.

דבר רוחני אין בו חיסרון כיון שהוא שלם בשורשו

ובבלל מה שהתבאר שבשורש אין שייך פירוד כלל, מאיר ה'מהר"ל' (חידושי אגדות הוריות יא:) שגם כן אין בו חיסרון והוא עומד לעד, כי כל מושג החיסרון שייך רק בדבר גשמי, אבל בדבר רוחני מתוך שהוא אינו תלוי ועומד במגבלות הטבע, אזי הוא עומד לעד ולעולמי עולמים. וכפי שאמרו בגמרא (הוריות שם, כריתות ה:) ששמן השמחה שעשה משה היה י"ב לוגין, ואף על פי שמשחו בו את המשכן וכליו אהרן וכל בניו, בכל זאת הוא נשאר בשלימותו ובו ימשחו לעתיד שנאמר (שמות ל לא) 'שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם'. 'זה' בגימטריא י"ב, 'יהיה לי לדורותיכם' – שקיים לעד עד לעתיד, כי ברוחניות אין שייך

משלו משל למה הדבר דומה, לשר צבא שיצא למלחמה ונס ממנה בבושת פנים עם הפסד גדול למשלחו המלך. אך המלך לא ידע האם נפילתו היתה בגלל חכמת האויבים שניצחוהו ואז יש להקל בעונשו, או שמא מחמת שלא היה אכפת לו שהמלך וכל ממלכתו יפלו ביד צר, שאז גדול עונשו כדין מורד במלכות. מה עשה, שלח שר אחר ממשרתיו להדוף את אויביו, ואותו שר נלחם ונצח במלחמה. ויצו המלך שיאמרו לשר הראשון כי חברו הביא ניצחון בידי, ויאמר, אם ישמח זה על הצלחת המלחמה, אזי בטוח אני שהוא מצדו רצה בהצלחתי, ואך מקרה אחזהו שלא נצח, אבל אם ימעיט מגודל הצלחת המערכה ולא ישמח בהצלחת רעהו, סימן מובהק הוא שלא אכפת ליה מן המלכות אלא רק מכסאו וממעמדו, וצריכים לעונשו בחומרה.

בן ממש הוא אצל האדם בעבודתו עלי אדמות, שאם קנאתו על אחרים על שיש להם כישרונות או מעלות שאין לו, הריהו מוכיח שהוא מבקש את טובת והצלחת עצמו, ולכן צר לו על שאין לו גם כן את אותם המעלות, אולם, אם הוא שש ושמח וטוב לב על שלחברו יש אוצרות טובים ואינו חש לכבוד עצמו, בזה

והעמידו על מאה אמה'. ועוד מצינו עליו מאמרים סותרים מהיכן יסוד עפרו, שבמקום אחד שנו חז"ל (תנחומא פרשת פקודי ג) שנברא מכל המקומות שבעולם, כדי שבבוא העת יוכל להיקבר היכן שהוא. ומנגד אמרו (ירושלמי נזיר פ"ב ה"ז), 'נטל הקב"ה ממקום המזבח וברא בו אדם הראשון, אמר הלוואי ייברא ממקום המזבח ותהא לו עמידה יכ"ח. וצריך לבאר: א. מה ענין שהיה אדם הראשון בתחילה מסוף העולם ועד סופו ולבסוף העמידו הקב"ה על 'מאה אמה' דייקא. ב. מהיכן אכן היה יסוד העפר שלו מכל העולם או רק מן המזבח יכ"ט. ג. מדוע נברא יסודו מן המזבח דייקא.

אלא, כי האדם בלול מד' יסודות: אש, עפר, רוח, מים. וטבע העפר הוא התחתון מכולם, שהוא מושך את האדם לכבודת ועצלות ולהימשך אחר הגוף, וזה לעומת זה

פגם וחיסרון ותמיד יש בה שלימות אופן הנעלה ביותר יכ"י.

יסוד העפר שמשם נברא אדם הראשון ועבודתו

ועתה שהוברר לנו כי כשדבקים בשורש אין מתקנאים בעבודת חברו, נראה, כי זה עיקר העבודה בהאי עלמא, שהאדם יתחבר לשורש ויראה רום מעלתו, ואז על כרחך כבר לא יסתכל על עבודת חברו שהיא שונה משלו, ויתמקד רק על מה שמוטל עליו לעשות בעבודת יוצרו וקונו. וכבכל דבר וענין, ראשית הדברים כבר מצינו באדם הראשון שהיה ראש וכולל כל הברואים וכפי שיבואר.

איתא בגמרא (חגיגה יב.) 'אדם הראשון היה גבוה מסוף העולם ועד סופו, וכיון שחטא מיעטו הקב"ה

כו. ואלו דברי המהר"ל בלשוננו: ואמר כי אותו שמן קיים לעתיד לבוא, פירוש, כי המשיחה בשמן המשחה היא ממדרגה שאינה תחת ההפסד כלל, כאשר מורה עליו מלת 'זה' שמשמע שהוא עומד בלא שנוי. וזה הוא כמו שהיה בראשונה ואין בו שינוי והפסד והוא קיים לעתיד.

כח. ב' הפירושים הובאו גם ברש"י (בראשית ב ז ד"ה עפר מן האדמה).

כט. שאלה זו מצינו שישבו המפרשים בכמה דרכים, בתרגום ירושלמי המיוחס ליונתן בן עוזיאל על הפסוק (בראשית ב ז) 'וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה', תרגם 'וברא ה' אלהים ית אדם ודבר עפרא מאתר בית מקדשא ומארבעת רוחי עלמא ופתחיה מכל מימי עלמא וברא את האדם'. ולפי זה מבואר, שנוסף על העפר ממקום המזבח צבר עפרו גם מארבעה רוחות העולם.

ואילו 'בכלי יקר' (בראשית ג כג) תירץ זאת וכתב: וגם לדברי האומר צבר עפרו מכל האדמה כך פירושו, לפי שמקום שנאמר בו (שמות כ כא) 'מזבח אדמה תעשה

עשה אלהים - שכנגד יסוד העפר העכור, ברא את יסוד המים שהם מעלים את האדם מטומאה לטהרה (ברכות טז). בראשית הבריאה יצר ה' את האדם עפר מכל העולם, מתוך רצון שיתגבר על יסוד העפר הקשה הכנוס מכל קצוות תבל ולעשות נחת רוח להשי"ת ולגלות יחודו בכל העולם כולל, אבל כיון שחטא הוצרך השי"ת להעמידו על 'מאה אמה' שהיא מידת שיעור חצר המשכן (שמות כו יח), ומעתה התחילה עבודה חדשה בכדי לגלות את מעלת האדם שהוא מסוף העולם ועד סופו, שהיא המשכת מים כח הטהרה על האדמה.

ופירוש הדברים, שגב גדולתו של אדם הראשון שהיה מסוף העולם ועד סופו היתה ונשארה תמיד במעלתו הרמה אף אחר חטאו, אלא שזה נסתר ממנו, ולכן מראש עשה ה' דרך תיקון על ידי שצבר עפרו ממקום המזבח, שעל ידה יהיו יכולים לגלות את מעלת האדם באמת שהוא דבוק בה' מסוף העולם ועד סופו. כי כל הד' יסודות זולתי המים, שהם: אש, עפר, רוח, כולם כלולים במזבח, האש - היא האש שעל גבי המזבח. העפר - ככתוב (שמות כ כא) 'מזבח אדמה תעשה לי'. הרוח - כנאמר (במדבר כח ב) 'ריח ניחוח תשמרו להקריב לי

ל' - שם אבן שתיה ומשם הושתת כל העולם (יומא נד). והעפר אשר לוקח ממרכז העולם דומה כאילו צבר עפרו מכל העולם.

ל. על מעלתו של אדם הראשון קודם החטא, שיכל להמשיך לבד כל הבריאה להשי"ת נביא ממה שכתב ב'אור המאיר' (ביאור לשיר השירים) בלשונו: וכבר זכרנו בשם המגיד [-ממעזריטש] זלה"ה שביאר מאמרם ז"ל (חגיגה יב) אדם הראשון היה גבוה מארץ עד לרקיע. ופירש, [-ש] כל כך היה בהזדככות ובהירות, עד שיכול לחבר שמימיות עם ארציות וכו', כי הנה מתחלה עלה ברצונו הפשוט לגלות אלהותו יתברך באמצעות קומת אדם הראשון וזכות גופו הטהור והקדוש, וכיון שחטא נתמעט קומתו. ורבו בזה דעות בגמרא (סנהדרין לח), חד אמר מין היה, וחד אמר מושך בערלתו היה. והדברים צריך ביאור רחב, והצורך לענין על דרך דאיאת (זוהר הקדוש ח"ב קפא): ערלה דחפאי על ברית. והכוונה מהו ברית עליון, היינו מדות המשפיע ומגלה אלהותו יתברך בעולם, והיינו באמצעות מלא קומתו אשר 'בצלם אלהים עשה את האדם' (בראשית ט ו), וברא כונניות באדם (חולין נו): עם תכונת רמ"ח איבריו פנימיים וחצוניים, הכל מורה לאורות עליונים עובדא דמעשה בראשית, על דרך הזוהר (ח"א ז): ציורא דעובדא בראשית וציורא דאדם חד אינון. וזאת העולה בקדימת רצונו יתברך, להיות אדם הראשון דמות ודיוקן לקומה עלאה, לגלות באמצעותו הארה עליונה, היינו בהיות מקשט ומטהר מלא קומתו ופרטי אבריו וחושיו להשראת אלהות. וכיון שחטא ולא השרה קדושה עליונה על פרטי אבריו, ממילא לא יכול לגלות ולפרסם אלהותו יתברך על ידי קומת אדם הראשון שצפה בקדימת רצונו לגלות על ידי קומתו וכו'.

מילי דמלכא

עצמיותו, כך הוא מגיע לרום המדרגה לתקן מה שפגם אדם הראשון עד שיכול להיות 'מסוף העולם ועד סופו'. כי זוהי בעצם מדרגתו האמיתית שהוא ממלא במעשיו את כל העולם כולו.

שמואל הנביא השיג מדרגה עליונה שהמשיך הכיור למזבח אף במצב של 'שוכב' ולכן נקרא כהן

וזאת הוא שמצינו בשמואל הנביא שנאמר עליו (שמואל א' ג ג) 'ושמואל שוכב בהיכל ה', שאף ששכיבה היא דרגה הנמוכה שבאדם, ששוכב כבהמה שראשו ורגליו שווים,

במועדו^{לא}. חוץ מן המים שהיה מקומו 'בין אוהל מועד ובין המזבח' (שמות לב יח). וכיון שקומתו של אדם הראשון השווה לגודל חצר המשכן – מאה אמה, התחדש דרך עבודה שצריכים לגרום למי הכיור – מי הקודש להמשיך ולקדש עד המזבח ששם נמצא יסודו העכור של האדם יסוד העפר^{לב}, ובכך מתקנים את חטאו של אדם הראשון שממשיכים את המים – רוח הטהרה, אל יסוד העפר לחברו לשורשו הנעלה. וכפי מה שהאדם מרחיב והולך את יסוד המים על העפר ומתדבק בשורש בעצם

לא. דומה לזה כתב בספר 'מגלה עמוקות' (פרשת תרומה) ואלו דבריו: בענין המשכן נשתלמו ד' יסודין קדמאין למן היום שברא אלהים את האדם בד' יסודות וכו', משבא נחש והטיל בה זוהמא 'באות נפשה שאפה רוח' (ע"פ ירמיה ב כד) וטמאה רוחו, וכשלקחה מן הפרי טמא גופו ונטמאו כל ד' יסודותיו, בזה גרמה מיתה לכל ד' יסודות. במשכן צוה הקב"ה לכפר על ד' יסודות, לטהר יסוד העפר – 'מזבח האדמה תעשה לי' (שמות כ כא). לטהר מים – 'כיור לרחצה' (שם ל יח). לטהר אש – 'אש תמיד תוקד על המזבח' (ויקרא ו ו). לטהר יסוד הרוח – 'ריח ניחוח לה' (שם א ט). זה שכתוב (שמות כה ט) 'ככל אשר אני מרא"ה או"תך', רצונו לומר, ד' יסודות שלך כן הוא תבנית המשכן 'לכל כליו וכן תעשו' המצוה בד' יסודות. 'ועשו לי מקדש' (שם כה ח) שיהיה כלול מארבעתן. רצונו לומר יעשו לי בעצמן מקדש באיבריהם ובד' יסודותם, 'ושכנתי בתוכם' דייקא, כי ד' יסודות הן הן ד' אתון קדישין, מים י', אש ה', רוח ו', עפר ה'. וכשהם עושים תורה ומצות ביראה ובאהבה, הרי נשלם שמה קדישא והקב"ה שוכן בתוכן ממש.

לב. מקורו מ'צרור המור' (פרשת כי תשא) שכתב: ולפי שלזה צריך רחיצה וטהרה כאומר (ישעיה א טז) 'רחצו הזכו' וגו'. צוה מיד 'ועשית כיור נחושת לרחצה ונתת שמה מים' (שמות ל יח) לטהר הטומאה. וזהו 'ורחצו אהרן ובניו ממנו ובבואם אל אהל מועד' (שם פסוק יט), כי כל הרוצה להתדבק בהשי"ת וליכנס למחנה שכינה, צריך להסיר תחלה ממנו דעות זרות שהם מטמאים הגוף והנפש. ולכן צוה 'רחצו מים ולא ימותו', וכל זאת ההכנה צריכה להיכנס לעולם העליון, וזהו 'או בגשתם אל המזבח' וכו'.

יחדיו יהיו תמים

כא

לכן אמרו (זוהר הקדוש ח"ב קמח.לד) על שמואל הנביא שהיה כהן, ותמה ה'יעב"ץ' (ניצוצי יעב"ץ שם) הרי שמואל הנביא היה לוי, וכיצד ומדוע אמרו עליו שהיה כהן משרת. אלא כי שמואל הנביא בעבודה רבה שלו עשה 'עובדא דאהרן' כמעשה הכהנים הגדולים, שדבק בשורש והצליח לתקן שיסוד המים ימשך על יסוד העפר, ולכן נאה לכנותו בשם 'כהן' כפעולה שעשה לה.

מכל מקום שמואל הנביא במעלתו הרמה השיג להיות 'שוכב בהיכל ה', שיכל לשכב, ושראשו שעל ידה הוא דומה למלאכי השרת שיש בהם דעת (חגיגה טז), ומנגד רגליו היא הפחיתות שבו, יהיו שווים להיות 'היכל ה'לג'. שידע למלא כל חלל המשכן אותם המאה אמה, מתוך שהיה דבוק בשורש והמשיך את המים על העפר, ולא רק את חלל המאה אמה של המשכן אלא מסוף העולם ועד סופו.

לג. כתב הרמ"ע מפאנו (עשרה מאמרות מאמר חקור דין ח"א פכ"ד): 'ושמואל שוכב, פירוש, מתלמד בהפשט ההרגשות 'בהיכל ה" הידוע לאספקלריא שאינה מאירה - אילנא דמותא, שהיה מכין עצמו לנבואה ודומיהם.

לד. על מעלתו של שמואל הנביא שהיה ככהן, יש להביא דברי הרמב"ם (הל' כלי מקדש פ"י ה"ג) האומר, שלכך היה שמואל הנביא לבוש בחגור, כי היה שווה למעלת הכהונה. וזה לשונו: זה שאתה מוצא בדבר נביאים שהכהנים היו חוגרים אפוד בד, לא היו כהנים גדולים שאין האפוד של כהן גדול אפוד בד, ואף הלויים היו חוגרין אותו, שהרי שמואל הנביא לוי היה ונאמר בו (שמואל א' ב יח) 'נער חגור אפוד בד', אלא אפוד זה היו חוגרין אותו בני הנביאים ומי שהוא ראוי שתשרה עליו רוח הקודש, להודיע כי הגיע זה למעלת כהן גדול שמדבר על פי האפוד והחושן ברוח הקודש.

וב'מגלה עמוקות' (פרשת ואתחנן אופן לג) כתב האי לישנא: ומה שכתוב (שמות ד יד) 'הלא אהרן אחיך הלוי' רמז לו רזא עילאה, שאהרן יתגלגל אחר כך ויהיה לוי והוא שמואל. וזה היה טעות קרח שראה שמואל יוצא ממנו שהוא אהרן ממש. וזה שכתוב (במדבר טז יד) 'העיני האנשים ההם תנקר', שדרשו רז"ל (תנחומא פרשת קרח ה) עינו הטעות שראה שמואל יוצא ממנו שהוא ממש אהרן.

וב'בשל"ה הקדוש' (פרשת תולדות נר מצוה אות ד): ושמואל הנביא שהיה לוי, הוא מנשמת אהרן. ועיין עוד 'מדבר קדמות' (מערכת ש"ן אות ו) מה שחידש על פי זה.

לה. וכן מצינו גם בארון הברית - שהיה הכלי שרת היחיד שהיה שוכב, לרמז על התפשטות כח הקדושה ברוח העולם מסוף העולם ועד סופו. והיא היא שאמרו (יומא כא.) 'מקום ארון אינו מן המדה', ששורש הארון גבוה כל כך ומתפשט על כל המקומות, יותר מכל הכלים שהיו שם.

הבחינות והמדרגות הנמוכות והעליונות יתבטלו מול קדושת אור אין סוף ברוך הוא שיהיה בעת ההיא, יודע לכל שגם שני מדרגות שאינם שווים מצד עצמם יהיו תמים יחדיו, כי הגם שמצד עצם מדריגתם ומצבם הם שונים לגמרי זה מזה, כיון שהכל הולך אל כיוון אחד לייחד שמו יתברך בתחתונים ולהשיב את עצמם ואת כל העולם כולו לשורשם הנעלה, אזי אף שנראה כאילו מצד מדרגתם אחד הוא למעלה מעל חברו, אין זה כך, ושניהם נכללים ומיוחדים באורו יתברך המאיר בעליונים ובתחתונים כאחד.

כיון שיוברר לעתיד לבוא שהשורש אחד, לכן יש לגוף תקומה בתחיית המתים

גם ירווח לנו, שלכן הגאולה העתידה יש בה תחיית המתים מה שלא היה בשום גאולה עד הנה, כי באמת בשורש אין חילוק בין הנשמה והגוף, ושניהם באים מאור אין סוף ברוך הוא, אלא שהנשמה קרובה יותר לשורשה והגוף הוא רחוק משורשו, וכשיש הסתרת האור, נדמה כאילו הגוף הוא דבר רחוק מאור האלקי. אבל לעתיד לבוא שהזיווג למעלה יהיה בשלימות, דהיינו, שאור העליון יתייחד עם כל הבריאה ויתגלה גם למטה באופן שיקיף כל המדרגות כאחד, וכל בראי עולם יכירו וידעו שאפס זולתו, יתגלה לעין כל,

ובל יציר נוצר - שהוא חלק מנשמת אדם הראשון הכוללת, יכול וצריך להגיע להימשך אחר השורש - מקום המזבח אף בזמן הזה, כי דוד המלך קידש ריצפת בית המקדש לתמידות (שבועות יד, זבחים כד.) ואין לדבר שבקדושה הפסק. רק שצריך להאמין בכוחו ושלא לייאש עצמו לומר אחר שדרך העבודה שלי קשה עד מאד, מהיכי תיתי שיש בי חלק ונחלה בחלק המרומם הזה, ואפשר רק לחברי שיש לו דרך קלה משלי יש לו שייכות להשי"ת ועבודתו. אלא ידע נאמנה את רום ערכו ודביקותו בשורש עליון שממלא את העולם כולו כאדם הראשון קודם חטאו, וההסתר שיש לו הוא רק מחמת גופו המעלים ומסתיר את גדלותו האמיתית וגדלות עבודתו המיוחדת לו, וממילא גם לא יבוא לשום קנאה על חברו.

בראשית הבריאה לא נודע שכולם שורש אחד ודבר זה יודע לעתיד

עתה נשוב אל הראשונות לפרש ביסוד זה מה שפתחנו בו ועוד עניינים רמים המיושבים בזה כפתור ופרח. כשברא השי"ת עולמו, נבראו כל היצורים על דרך שאמרנו שהשינוי במעשה השליחות אינו מעיד על פירוד חלילה, שכיון שהכל מוליכים למקום אחד, אין נפקא מיניה לאחד במה שחברו גדול ממנו. אלא שידיעה זו לא היתה בהירה ונהירה דיו לברואים. אכן, לעתיד לבוא שכל

השתוות ביניהם, שחושב את עצמו גדול מחברו מכח היותו גיבור ורב כח, אבל כשיתגלה בעולם ש'א-ל אדון על כל המעשים', שוב כבר לא יהיה מי שיתגאה על השני, כי כל אחד ישמח בטוב הצפון בחברו, מחמת שמשאלתם שווה, ואז יוכלו לדור יחד זאב עם כבש, נמר עם גדי כי יהיה שלום בעולם^{לו}.

מעלת 'כתר אחד' גם כשהלבנה מקבל מאור השמש

ובל זה הוא עומק הכוונה במאמר הקב"ה ללבנה 'לכי ומעטי עצמך', כי הלבנה באומרה 'אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד' – סברה, שיש לה כח עצמי ללא תלות בשמש, ורק משום זה היא נקראת 'כתר', ועלה על דעתה שאם היה כוחה בא מכח השמש [-כפי שהוא באמת כן], אזי אין לה שום מעלה וחיבות. אבל באמת אנו יודעים שמראשית הבריאה הטביע השי"ת איפכא, שהלבנה מקבלת אור רק מן השמש, ולכן אמר לה הקב"ה 'לכי,

שהבראה כולה מהמדרגה היותר עליונה עד הנמוכה ביותר כלולים באורו יתברך, ואין חילוק בין הגוף לנשמה ושניהם אינם נסתרים ונפרדים מאורו יתברך, ולכן תתייחד הנשמה יחד עם הגוף ויאירו כאחת כאור הנשמה.

הבטחת הנביא 'וגר זאב עם כבש'

ובזה פירשנו מה שניבא הנביא ישעיה (יא ו) על ימות המשיח 'ויצא חוטר מגזע ישי וגו' וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבץ ועגל וכפיר ומריא יחדו ונער קטן נהג בם ופרה ודב תרעינה יחדו ירבצו ילדיהן ואריה כבקר יאכל תבן' וגו'. דקשה לפרשו על פי פשוטו, הלזאת יחלנו במרוצת גלותנו שהכבש יוכל למצוא מנוח לנפשו ולדור עם זאב בכפיפה אחת, שבה מצא הנביא בשורה טובה לישראל לנחמם על העתידות לנו. אלא שהיסוד האמור טמון כאן, שהרי כל הטעם שהזאב טורף את הכבש והארי דורס את הבקר, הוא לפי שאין

לו. ואלו דברי הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג פרק יא): כי בידיעת האמת תסור השנאה והקטטה, ויבטל היזק בני אדם קצתם לקצתם, כבר יעד אותו ואמר 'וגר זאב עם כבש וגו' ופרה ודוב וגו' ושעשע יונק' וגו', ואחר כן נתן סבתו ואמר כי הסבה בהסתלק השנאות והקטטות וההתגברות, הוא ידיעת בני אדם בעת ההיא באמיתת ה', אמר 'לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים'. שכיון שידעו הכל דעת ה' ממילא כבר לא יהיה שנאה וקנאה אפילו בין בעלי החיים וידעו כי כולם יש להם רצון ותפקיד אחד ומלאה הארץ דעה את ה'.

אם היה מבורר להם זאת, לא היו מתקנאים ומבקשים מה שיש לאחר.

ועל כן לעתיד בזמן הגילוי השלם יהיו שני מאורות גדולים כמו בראשית הבריאה^ל, וכמו שנאמר בפסוק (ישעיה ל כו, ראה עוד סנהדרין צא.) 'והיה אור הלבנה כאור החמה', כי כשיתגלה השורש וימלא כבוד ה' את כל הארץ, יהיה בהיר ונהיר לכל אחד את גודלו ומעלתו בדביקות בשורש עליון ששם כולם אחד, ולא יתקנא בשני^ל וישיגו מיד מדרגות עליונות כפי ערך השורש ויתמיד בה בתמידות בלי הפסק^ל.

שתלך ותתסתר מן השמש ותראה שכל ההארה שלה היא רק מקרני הוד השמש ואין לה אור בפני עצמה, ואף על פי כן אין בכך גריעותא ופחיתות מלהיקרא 'כתר' ולהיות מהמאורות הגדולים, שכיון ששניהם ממלאים תפקידים - הגם שמצד הפעולה פעולת הלבנה נראה פחותה - כיון שהשורש הוא אחד, מעלת שניהם שווה.

אמנם, אף על פי כן אמר הקב"ה 'הביאו כפרה עלי על שמיעטתי את הירח', שכביכול, החטא תלוי בו במה שלא הודיע לברואיו את מעלתם הגדולה וחיבורם בשורש, כי

לז. וב'זוהר הקדוש' (ח"ג קעח): רבי יצחק אמר, זמין קודשא בריך הוא לאנהרא לסיהרא כנהורא דשמשא, ונהורא דשמשא יהא על חד שבע זמנין, הדא הוא דכתיב (ישעיה ל כו) 'והיה אור הלבנה כאור החמה' וגו', וכתב (שם ס כ) 'לא יבוא עוד שמשך וירחך לא יאסף', וכתב (שם פסוק יט) 'לא יהיה לך עוד השמש' וגו'.

לח. כן הביא בספר הקדוש 'אוהב ישראל' (פרשת ויצא): וזהו שהקב"ה יעשה מחול וכו' (תענית לא.). היינו, שלעתיד לבוא יתנשאו כל העולמות וכל המיודות, ולא יהא שום מייעוט בשום דבר, 'אור הלבנה כאור החמה' (ישעיה ל כו) ואז לא יהיה קנאה בשום דבר. כי השי"ת ישפיע אור צח ובהיר אשר ממנו יתנוצץ אור לכל העולמות בשוה, וכל הצדיקים ירגישו זה התענוג בשוה, כי לעתיד לבוא יתאחדו האותיות ריש דרגין הוא אל"ף עד סוף דרגין הוא תי"ו. ואז יהיה האור מופיע ומקיף את כל מכל צד בשוה.

ואילו בספר 'מאור ושמש' (ליקוט) נמצא כתוב: כי הנה מטבע האדם שכל אחד מבקש להתגדל על חברו ושתהיה מעלתו עולה על מעלת חברו, וזהו דוגמת קטרוג הלבנה שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, ורצתה להתגדל יותר ועל ידי כן נתמעטה וכו'. אמנם לעתיד לבוא כשיזדככו ישראל ותבטל הקנאה ובקשת השררה 'ותמלא הארץ דעה את ה' (ישעיה יא ט) ויתבער היצר הרע מן העולם, אז יהיו הצדיקים בתכלית השלימות ואז גם כן תתמלא פגימת הלבנה ולא יהיה בה שום מייעוט.

לט. כמו שכתב בספר הקדוש 'מאור עיניים' (פרשת בראשית): בבחינת סוד מייעוט הירח עבור קטרוג הלבנה שנתמעטה הירח, ואנחנו בני ישראל מונין ללבנה ומשולים

ובאמת, זה אינו רק לעתיד אלא גם עתה, כי דבר רוחני אין לו הפסק פירוד וחסרון כמו שנאמר בשמן המשחה 'זה יהיה לי לדורותיכם'. כי כבר עתה מתעורר כח הכפרה שיהיה לעתיד וכפי שאומרים בתפלה 'ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדתם', ויכולים לדבוק בשורש שהוא כח שלא פסק מאז ויתגלה בביאת המשיח, ושתהיה נגיעה לדעת עד כמה מעשיו של האדם מקיפים את כל הבריאה, ולכל אחד יש לו את תפקידו המיוחדת לו בכדי להביא את העולם לידי תיקונו השלם.

יעזור השי"ת שנזכה בזה החודש להתנוצצות שתהיה בגאולה העתידה, שנדע את יקרתנו ועבודתנו שאנו דבקים בשורש ה' אחד, ונעבוד אותו כל אחד כפי הדרך אשר חננו ה', ונראה במהרה בכתוב 'והיה אור הלבנה כאור החמה', אמן.

ראש חודש יהיה לעתיד זמן ראיית פנים בעזרה, שיבואו להתדבק בשורש

בררכנו זו יבואר, מה שמצינו שלעתיד לבוא יעלו לירושלים בראש חודש במצות ראיית פנים בעזרה כבג' הרגלים, וכמאמר הכתוב (ישעיה סו כג) 'והיה מידי חודש בחדשו וכו' יבוא כל בשר להשתחוות לפני' (פסיקתא רבתי א). כי ראש חודש הוא זמן חידוש הלבנה, וממילא לעתיד כשיתחדש ענין דביקות בשורש ע"י ראיית מעלת הירח שתהיה שווה אז למאור הגדול השמש, יגיעו בני ישראל לבית המקדש מקום החיבור בין השמים והארץ - 'וזה שער השמים' (בראשית כח יז) לעורר על ידה חיבור אמיתי לשורש הבריאה, ויתגלה לעיני כולם כי בשורש כולם שווים ורק דרכי העבודה שונים, וכל אחד ישיג לראות עד היכן מקומו גבוה.

אליה כנודע, על כן בא המיעוט בכל ענייני האדם בכלל ובפרט, שהדעת צריך להיות מקודם בבחינת מיעוט, וגם סוד הגלות הוא גם כן סוד קטנות הדעת כנודע, ואחר כך בא החידוש והגדלות לכל ישראל, אף שכיהיום אינו בתמידות שהוא בסוד מילוי וחסרון. ולעתיד בימי המשיח במהרה בימינו, יהיה אור הלבנה כאור החמה וכמו שאמר הכתוב (ישעיה ס כ) 'וירחך לא יאסף' כי אז יצאו כל המדרגות מן הקטנות, ועל כן יהיה הרחבת הדעת השלם בלי בחינת קטנות קודם כמו שאמר הכתוב (שם יא ט) 'ומלאה הארץ דעה את ה' שיתרחב כל כך הדעת וההשגה וכו', ואז יהיה תמידית בלי הפסק ובלי העדר הדעת הגדול שנזכה אז.